



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 8112/2023
28.06.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Бранислава Босиљковића и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Владица Петровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Високог савета судства, Основног суда у Врању, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво Београд, Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 441/22 од 21.12.2022. године, у седници већа одржаној дана 28.06.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 441/22 од 21.12.2022. године.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 441/22 од 21.12.2022. године и предмет враћа том суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр 851/20 од 22.11.2021. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 669,97 евра у динарској противвредности на дан исплате, са домицилном каматом почев од 01.01.2007. године до исплате, утврђен у извршном поступку који се води код Основног суда у Врању у предмету И 1470/08. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати износ од 4.211,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.12.2007. године и на име трошкова извршног поступка износ од 2.122,00 динара са законском затезном каматом од 22.11.2021. године, до исплате. Ставом трећим изреке, вишак тужбеног захтева на име трошкова парничног поступка од досуђеног до траженог у износу од 147.400,00 динара и на име трошкова извршног поступка од досуђеног до траженог у износу од 74.281,00 динара одбијен је као неоснован. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да тужиљи на име трошкова поступка исплати износ од 42.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 441/22 од 21.12.2022. године, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом, другом и четвртим изреке, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се тужена обавезе да јој на име

имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ од 669,97 евра у динарској противвредности на дан исплате, са домицилном каматом почев од 01.01.2007. године до исплате, утврђено у извршном поступку који се води код Основног суда у Врању у предмету И 1470/08, да јој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 4.211,00 динара и на име трошкова извршног поступка износ од 2.122,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.12.2007. године у односу на трошкове парничног поступка и почев од 22.11.2021. године у односу на трошкове извршног поступка, те је тужилја обавезана да туженој надокнади трошкове целокупног поступка у износу од 24.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о посебној по члану 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености изјављене ревизије, по члану 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11...18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о ревизији као посебној, у сврху уједначавања судске праксе.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према чињеницама утврђеним у првостепеној пресуди тужилји је решењем од 06.09.2019. године, утврђена повреда права на суђење у разумном року у извршном поступку који се води пред Основним судом у Врању И 1470/08, у ком решењу су наведени разлози због којих још није окончан поступак стечаја. Потраживање тужилје чине неисплаћене зараде у износу од 669,97 евра у динарској противвредности, а на основу правноснажне пресуде Основног суда у Власотинцу П 237/07 од 10.12.2007. године. Означеном пресудом тужилји и још 34 запослених код истог послодавца досуђен је парнични трошак од 147.400,00 динара, а решењем о извршењу признат им је и трошак тог поступка у износу од 74.287,00 динара. Првостепени суд оцењује као основан тужбени захтев за накнаду штете у висини неизмирене зараде по правноснажним пресудама са каматом почев од 01.01.2007. године до исплате, те сразмерног износа трошкова парничног и извршног поступка који су вођени према послодавцу, позивом на одредбе чланова 172. став 1. Закона о облигационим односима и 58. Устава Републике Србије.

Другостепени суд, у спору мале вредности (чл. 469. став 1. ЗПП) врши службену проверу података Агенције за привредне регистре, те без расправљања и насупрот утврђеним чињеницама у првостепеној пресуди утврђује да је решењем Привредог суда у Лесковцу Рео 1/2020 од 03.03.2021. године отворен стечајни поступак над стечајним дужником ХК ПА „Јумко“ АД Врање, да је потврђено усвајања унапред припремљеног плана реорганизације – пречишћен текст 07.12.2020. године, обустављен поступак стечаја над стечајним дужником и одређено да се по доношењу тог решења сва потраживања и права поверилаца и других лица и обавезе стечајног дужника одређене унапред припремљеним планом реорганизације уређују искључиво

према условима из плана реорганизације. Пошто извршни дужник није у стечају, другостепени суд налази да нема услова за објективну одговорност тужене за насталу имовинску штету на страни тужиле, па првостепену пресуду преиначује и одбија постаљен тужбени захтев, позивом на одредбе чланова 68. – 167. Закона о стечају и 23. и 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

Изнети закључак другостепеног суда се не може прихватити, јер због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно утврђено.

Према закључку Врховног касационог суда који је донет на седници Грађанског одељења одржаној дана 27.09.2019. године, а којим је допуњен закључак истог суда са седнице одржане дана 02.11.2018. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђеног потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођена над стечајним дужником са већинским друштвеним и државним капиталом, уз услов за да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У предметима у којима се води стечајни поступак законска затезна камата на потраживања утврђена правноснажним пресудама против дужника – друштвених предузећа обрачунава се до дана отварања стечајног поступка, у складу са законским решењем из Закона о стечају из 2009. године. У погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичим лицима или правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, свакако је нужно утврђивати узрочно-последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Дакле, за одговорност државе за штету по овом закључку неопходно је да је потраживање из радног односа настало према послодавцу док је он пословао средствима у друштвеној, односно државној својини, те да су ова потраживања из радног односа остала ненамирена, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

Одредбом члана 93. став 1. Закона о стечају („Службени гласник РС“ бр 104/09 ... 95/2018) прописано је да се од дана отварања стечајног поступка не може против стечајног дужника, односно над његовом имовином одредити и спровести принудно извршење, нити било која мера поступка извршења, осим извршења која се односе на обавезе стечајне масе и трошкова стечајног поступка. Ставом другим овог члана закона прописано је да се прекидају поступци из става 1. овог члана који су у току.

Пресуда првостепеног суда заснована је на утврђењу да је повреда права на суђење у разумном року утврђена због дугог вођења извршног поступка, а да су у разлозима тог решења наведени разлози због којих још увек није окончан поступак стечаја. Другостепени суд је засновао пресуду на чињеници да је послодавац тужиле у време закључења главне расправе активно привредно друштво, која чињеница није

утврђена у првостепеној пресуди, а изостало је утврђење и вредновање правног значаја чињеница када је настало и доспело потраживање тужиље из радног односа које јој је досуђено правноснажном пресудом Основног суда у Власотинцу П 237/07 од 10.12.2007. године, из којих разлога је потраживање признато у иностраној валути и која је структура тог потраживања, у чијој својини је био капитал послодавца тужиље у време настанка потраживања, из којих разлога потраживање није наплаћено у извршном поступку, да ли је у протеклом временском периоду извршни поступак прекинут у складу са одредбама члана 93. Закона о стечају и из којих разлога је дужина стечајног поступка вреднована код утврђења повреде права на суђење у разумном року, те да ли постоји и под којим условима могућност намирења потраживања тужиље по извршној пресуди из имовине послодавца.

Пошто је због погрешне примене материјалног права изостало утврђење наведених битних чињеница, одлука у ставу другом изреке донета је на основу одредбе члана 416. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић